

Morten Pape

I ruiner

608 sider

Politikens Forlag Dansk litteratur der rykker og vil noget.

Morten Pape forsætter og afslutter i ovenud fin stil sin trilogi om livet på og udspringet og udsynet fra Amager. Om det store i det små, om hverdagsdramaerne der kan holdes ud i strakt arm og blive universelle, om de liv der leves i et trøstesløst kvarter, hvor hjerterne banker af både vrede og kærlighed, fællesskab og ensomhed, tyranni og charme, og hvor vi som læsere får et ganske privilegeret indblik i en pæn række store og små skæbner. Glimtvis eller helt ud i front.

Skæbnerne er denne gang fundet og bygget op via nogle namedroppings, som vi alle kender til eller har hørt om. Amagerbanken og Rwanda. Navne der for evigt vil være printet i hukommelsen, ikke for noget godt, men som fald fra tinderne, fra et centralt samlingspunkt til mindre end det absolutte nulpunkt. For psykisk udmarvende tragedier, til krig, vold, afstumpet brutalitet. Pengemæssigt og menneskeligt. Navnene har bare en klang af noget negativt. Vidt forskellige spotpunkter i verden, men tragedierne står i kø ud af begge steder.

Det vigtige i romanen, der er vidunderligt skrevet i et stramt, yderst tilgængeligt og ganske Pape'sk sprog, det er de meget forskellige skæbner der er at finde i et lille fællesskab..

Farmor Dorthea Clemmesen på plejehjemmet, et plejehjem der lugter af sur mave, æg og dampet blomkål, og hvor Dorthea dør i en smal elevationsseng som 77-årig efter et liv hvor hun efter sin korte skolegang blev placeret på den hylde, hvor hun hørte til, uden evnen til at nå andre steder hen end den hylde, hvor hun på plejehjemmet mistede både synet og forstanden og dermed aldrig nåede at sanse eller tænke over, hvad livet egentlig går ud på, *andet end at være en forvokset sædcelle der fra dag ét gik i forfald.*

Som Morten Pape dog kan skrive. Og beskrive. Beskrive det dagligdags og den jordnære og dystre og vemodige stemning med ordsammensætninger vi nærmest ikke anede fandtes. Hvor får han det fra?

Eller som farmand der er hjemmets entertainer, som laver sjov derhjemme hvor han boltrer sig på udadvendt facon nogle dage, andre dage bare er kedelig, mut og træls, og som ikke har styrke nok til at føre mere udadvendte side ud over dørtrinnet, men må nøjes med familiens applaus.

Til noget farmand siger om, hvorvidt en total ordinær replik i en Batman-film ikke er god, hvor man i familien og i hvert fald hovedpersonen Amalie svarer jo, mens hun selv synes, at en anden replik giver meget mere stof til eftertanke om moral og etik. Får far ikke ret, så bliver han dog sur og sarkastisk og bruger primitive våben. Den kender vi jo så ganske fra egne familier eller andres. Igen er sådanne episoder med faderen mesterligt beskrevet.

Man **kan** indvende, at mange af siderne er fyldt godt op med banaliteter og uddybet på en måde, der ville virke direkte kedelig. Her skal man dog gå ind til bogen med en viden om, at den går mange spadestik dybere. Og at hvert eneste ord i bogen fører hen til noget, der kan give os en aha-oplevelse og en stor pointe med selvransagelse til følge.

Vi får eksempelvis en masse at vide om Batman, der roder rundt i Gotham City og fælder forbrydere. Og vi får godt nok læst og påskrevet om parforhold og kærlighed i form af Amalies mors dialoger med Amalie -; elementær viden om forelskelse og ægteskab, og at det hele ikke varer ved, og så lever man med det, fordi man nu engang har valgt det, og alt det der, der kan virke ualmindeligt almindeligt.

Men det hele er med til, at Amalie suger til sig og bliver bygget op og spytter det ud, hun ikke kan bruge. Og her skulle man tro, at Morten Pape har gået i langt mere end livets skole for at kunne vise os, hvordan handlinger og ord kan bygge et menneske op, så det udvikler sig til f.eks. i en klasse at sige fra overfor en usympatisk lærer Bartholdy der giver stile for med en bestemt dagsorden. Og sabler alt andet ned.

Her begynder man som læser uvilkaarligt at spekulere på, hvad man selv fik med i gave hjemmefra, og hvordan vi så forvalter det.

Bogen er, udover at byde på en spændende og velkomponeret handling og grundigt opbyggede karakterer, fyldt med direkte og indirekte visdomsord som:

Intet begynder (Alt har en sammenhæng med noget andet)

Køleskabets tilfældige sammensætning af pålæg. (Lader vi tilfældighederne råde for meget i vores liv?)

Og vi kommer også til at kende

Amalies date, Hector, der med sine velhavende forældre bor i en herskabslejlighed på Frederiksberg, og som Morten Pape ganske flot beskriver ved at lade Amalie bruge, som han fortæller, oceaner af tid på at gå gennem lejligheden og finde Hectors værelse.

Morten Pape kan noget med ord. Noget med symbolikker, karakteropbygning, vanvittigt morsomme og rammende dialoger og har en overordentlig fin, psykologisk indsigt. Derfor er bogen her et 608 sider stort mesterværk. Der vinker til os med alle de vognstænger, der er nødvendige for at få rodet op i vor egen genkendelighed af en tilværelse, vi gerne må ændre på; -, uanset vore samlede ressourcer.

Og vær så også opmærksom på at du skal igennem en bog, der indeholder brutale scener fra folkemordet, med lig, rædsler og med så megen menneskeforagt, at man tror, det er løgn. Men den foragt og krigsbrutalitet ser ud til at have været ganske nødvendig for at skrive en roman, der kan give os læsere ekstra tyngde udi lærdommen om de fornedrelser og barbarismer, vi mennesker ikke sjældent byder hinanden; også selv om det kan være skjult i alt fra pæne, uskyldige, charmerende og overfladiske vendinger -; til ussel mammon og alt derimellem.